

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **J. K.**, zast. Mgr. Daliborem Lípou, advokátem, se sídlem Jugoslávská 856/2, Karlovy Vary, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 4. 2018, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 28. 3. 2019, č. j. 16 Ad 55/2018 - 62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi Mgr. Daliboru Lípovi **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti v částce 2.600 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 13. 12. 2017, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), zamítla žádost žalobce o invalidní důchod z důvodu nesplnění podmínek stanovených v § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Konstatovala, že podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Sokolov (dále jen „OSSZ“) ze dne 29. 11. 2017 invalidita žalobce vznikla dne 22. 6. 2017, přičemž v rozhodném období deseti

let před vznikem invalidity získal žalobce pouze dva roky a 25 dnů pojištění a v rozhodném období dvaceti let před vznikem invalidity pouze pět let a 319 dnů pojištění. Žalobce proto nesplnil potřebnou dobu pojištění vyžadovanou podle § 40 zákona o důchodovém pojištění.

[2] Žalovaná rozhodnutím ze dne 20. 4. 2018, č. j. X (dále jen „druhostupňové rozhodnutí“), zamítla námitky žalobce a potvrdila své prvostupňové rozhodnutí. Konstatovala, že prvostupňové rozhodnutí řádně vysvětluje podmínky vzniku nároku na invalidní důchod stanovené platnými právními předpisy. Dále zdůraznila, že invalidita je pouze jednou ze dvou těchto podmínek, přičemž žalobce podle údajů uvedených v osobním listě důchodového pojištění nesplnil potřebnou dobu pojištění. Ačkoliv byl žalobce vyzván, aby předložil doklady prokazující jeho zaměstnání neuvedené v osobním listu důchodového pojištění, neučinil tak, a proto žalovaná vycházela z údajů obsažených ve správním spise. Následně konstatovala, že na základě posudku lékaře žalované je žalobce invalidní v I. stupni ode dne 5. 10. 2015, jelikož z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu jeho pracovní schopnost poklesla o 35 %. Nicméně ani v rozhodných dobách počítaných k novému datu vzniku invalidity nezískal žalobce potřebnou dobu pojištění. Žalovaná současně doplnila, že žalobce ani nijak nedoložil tvrzenou skutečnost vzniku invalidity v důsledku pracovního úrazu či nemoci z povolání.

[3] Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 28. 3. 2019, č. j. 16 Ad 55/2018 - 62, žalobu proti druhostupňovému rozhodnutí zamítl. Konstatoval, že posouzení věci se odvíjí od vyhodnocení zdravotního stavu žalobce a doby pojištění. Zdravotní stav žalobce byl úplně a celistvě popsán v posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Plzni ze dne 16. 11. 2018, a to na základě odborných lékařských nálezů. Z uvedeného posudku plyne, že žalobce je invalidní v prvním stupni ode dne 5. 10. 2015. Rozhodné však v projednávané věci je, že žalobce nesplnil potřebnou dobu pojištění vyžadovanou podle § 40 zákona o důchodovém pojištění a současně neprokázal žádnou další tvrzenou dobu pojištění. Krajský soud doplnil, že žalobce neutrpěl ani pracovní úraz, ani u něj nebyla zjištěna nemoc z povolání podle § 25 zákona o důchodovém pojištění.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[4] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V ní namítl, že rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný, protože pouze převzal argumentaci žalované, čímž aproboval její nezákonný postup. Dále uvedl, že žalovaná nesprávně vypočítala získanou dobu pojištění, přičemž krajský soud se s tímto závěrem ztotožnil. Doplnil, že do výpočtu nebyly zahrnuty doby jeho evidence na úřadu práce či krátkodobá zaměstnání, která jeho zaměstnavatelé řádně nenahlásili. Následně stěžovatel namítl, že krajský soud se nedostatečně vypořádal také se skutečností, že stěžovatelův dlouhodobě nepříznivý stav může být způsoben pracovním úrazem nebo nemocí z povolání, jelikož v minulosti pracoval jako horník. Nejvyššímu správnímu soudu proto stěžovatel navrhl, aby napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti setrvala na svém rozhodnutí a s rozsudkem krajského soudu se ztotožnila. Doplnila, že stanovení data vzniku či zániku invalidity a

pokračování

posouzení míry poklesu pracovní schopnosti jsou otázkami odbornými. Krajský soud přitom při posouzení těchto otázek správně vycházel z posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Zdůraznila, že při hodnocení doby evidence stěžovatele na úřadu práce vycházela z podmínek stanovených § 5 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, a proto tuto dobu nezapočítala v plném rozsahu. Následně konstatovala, že stěžovatel se použití § 25 zákona o důchodovém pojištění domáhá účelově z důvodu absence požadavku potřebné doby pojištění. Z předložené lékařské dokumentace však nevyplývá, že by stěžovatel utrpěl pracovní úraz, a současně u něj nebyla zjištěna ani nemoc z povolání. Nejvyššímu správnímu soudu proto žalovaná navrhlá, aby kasační stížnost stěžovatele zamítla.

III. Posouzení kasační stížnosti

[6] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přípustná. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanoveními § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[7] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud uvádí, že k problematice nepřezkoumatelnosti existuje bohatá judikatura, ze které lze zmínit např. rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, z nějž plyne, že *„nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody.“* Nastíněnému požadavku správní rozhodnutí i rozsudek krajského soudu vyhovují, neboť žalovaná i krajský soud se dostatečně zabývaly okolnostmi případu relevantními pro rozhodnutí o vzniku nároku stěžovatele na invalidní důchod a z odůvodnění předmětných rozhodnutí vyplývá, jakými úvahami se jejich výrok řídil. V souvislosti s námitkou stěžovatele, že krajský soud v odůvodnění rozsudku pouze odkázal na rozhodnutí žalované, Nejvyšší správní soud poukazuje na své závěry formulované v rozsudku ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 - 130, ve kterém uvedl, že *„je-li rozhodnutí žalovaného důkladné a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, není praktické a ani časově úsporné zdlouhavě a týmiž nebo jinými slovy říkat totéž. Naopak je vhodné správné závěry si přisvojit se souhlasnou poznámkou.“* Námitce nepřezkoumatelnosti správních rozhodnutí i napadeného rozsudku proto Nejvyšší správní soud nepřisvědčil.

[9] Nejvyšší správní soud dále uvádí, že právní úprava vzniku nároku na invalidní důchod je založena na posouzení splnění dvou základních, na sobě nezávislých, podmínek. První podmínkou vzniku nároku na invalidní důchod je existence invalidity, jak předpokládá § 39 zákona o důchodovém pojištění, který vymezuje celkem tři stupně invalidity. Druhou podmínkou vzniku nároku na invalidní důchod je podle § 40 zákona o důchodovém pojištění potřebná doba účasti na důchodovém pojištění. Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod v délce nejméně 5 let se zjišťuje z období před

vznikem invalidity a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění v tomto případě činí 10 roků.

[10] Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel skutečně naplnil první podmínku pro vznik nároku na invalidní důchod, neboť byl uznán invalidním v prvním stupni, a to ode dne 5. 10. 2015. Pro posouzení vzniku nároku na invalidní důchod je však nezbytné zabývat se i další podmínkou, kterou je dodržení nezbytné doby účasti na důchodovém pojištění. Ze správního spisu přitom vyplývá, že v období posledních deseti let před vznikem invalidity byl stěžovatel účasten na pojištění pouze dva roky a 25 dnů a v období posledních dvaceti let před vznikem invalidity pouze sedm let a 215 dnů. Pro splnění druhé podmínky vzniku nároku na invalidní důchod, tedy pěti let účasti na důchodovém pojištění během deseti let před vznikem invalidity, stěžovateli chybí celkem dva roky a 340 dnů účasti na důchodovém pojištění. Pro splnění alternativní podmínky, tedy deseti let účasti na důchodovém pojištění v posledních dvaceti letech před vznikem invalidity stěžovateli chybí dva roky a 150 dnů účasti na důchodovém pojištění. Nejvyšší správní soud na základě uvedeného konstatuje, že stěžovatel nebyl po zákonem stanovenou dobu účasten na důchodovém pojištění, a nesplnil tudíž druhou zákonem stanovenou podmínku pro vznik nároku na invalidní důchod. Správní orgány mu proto nemohly přiznat nárok na invalidní důchod.

[11] K námitce nesprávného výpočtu doby pojištění a nezapočítání doby evidence na úřadu práce Nejvyšší správní soud konstatuje, že z odůvodnění rozhodnutí žalované vyplývá jasný závěr, jakými zákonnými ustanoveními se žalovaná řídila při zápočtu doby, v rámci které byl stěžovatel evidován na úřadu práce. Současně žalovaná vysvětlila, proč nelze tuto dobu započítat v plném rozsahu. Nejvyšší správní soud uvádí, že tuto námitku stěžovatel v žalobě neuvedl, a proto se k ní z povahy věci nemohl vyjádřit ani krajský soud. Pro řízení o kasační stížnosti má potom skutečnost, že stěžovatel tuto námitku neuplatnil v žalobním řízení, za následek, že je jako stížnostní námitka nepřipustná, a proto se jí Nejvyšší správní soud nemohl zabývat (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.).

[12] V souvislosti s námitkou žalobce, že žalovaná ani krajský soud řádně nezapočítaly dobu jeho krátkodobých zaměstnání jako dobu pojištění, Nejvyšší správní soud odkazuje na své dřívější závěry formulované v rozsudku ze dne 17. 9. 2008, č. j. 6 Ads 88/2007 - 75, že „*neprokázála-li žalobkyně potřebnou dobu pojištění pro nárok na starobní důchod podle § 29 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, a tato doba nevyplývá ani z dávkového spisu, byla žaloba proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o starobní důchod nedůvodná*“, a v rozsudku ze dne 29. 2. 2012, č. j. 3 Ads 168/2011 - 54, že „*doba výkonu zaměstnání se zjišťuje z evidenčních listů důchodového pojištění zakládaných v centrální evidenci České správy sociálního zabezpečení, a vykazuje se v osobním listu důchodového pojištění, vyhotovovaným takéž Českou správou sociálního zabezpečení. Je-li účastník v řízení o přiznání důchodu (či jeho zvýšení, jako v tomto případě) toho názoru, že mu nějaká doba pojištění (zaměstnání) není započtena, měl by své tvrzení doložit příslušnými doklady nebo k prokázání tvrzení skutečnosti alespoň navrhnout důkazy*“. Stěžovatel přitom nejenže nepředložil žádné konkrétní doklady, ale ani sám nepoukázal na žádné konkrétní skutečnosti, kterými by mohl

pokračování

krátkodobá zaměstnání prokázat. Za situace, kdy je řízení o přiznání nároku na invalidní důchod ovládané dispoziční zásadou, v němž je postup správního orgánu do značné míry předurčen aktivními úkony a konkrétními návrhy ze strany žadatele, bylo na stěžovateli, aby jednak svá tvrzení konkretizoval a současně doložil i příslušnými důkazními prostředky (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 3 Ads 168/2011 - 54, a ze dne 30. 7. 2014, č. j. 3 Ads 105/2013 - 45). Pokud tedy stěžovatel tuto povinnost nesplnil, nelze to klást k tíži žalované ani krajského soudu.

[13] Konečně Nejvyšší správní soud uvádí, že stěžovatel nedoložil žádné důkazy odůvodňující možnost aplikace § 25 zákona o důchodovém pojištění. Ostatně ani z žádné skutečnosti zjištěné v řízení před žalovanou a krajským soudem nevyplývá možnost vzniku invalidity stěžovatele v důsledku pracovního úrazu či nemoci z povolání.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. Současně podle § 60 odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. rozhodl o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel ve věci neměl úspěch a správnímu orgánu takové právo ve věcech důchodového pojištění nepřísluší.

[15] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2019, č. j. 4 Ads 175/2019 - 22, byl stěžovateli ustanoven zástupcem Mgr. Dalibor Lípa. Zástupci, který byl stěžovateli ustanoven soudem, náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které v tomto případě platí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměna za zastupování advokátem za řízení o kasační stížnosti byla určena podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 2 advokátního tarifu, a to za dva úkony právní služby poskytnuté stěžovateli v řízení o kasační stížnosti po 1.000 Kč (příprava a převzetí věci, doplnění kasační stížnosti), tedy celkem 2.000 Kč. Náhrada hotových výdajů (režijní paušál) činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu za každý z uvedených dvou úkonů 300 Kč, tj. celkem 600 Kč. Ustanovenému zástupci stěžovatele tedy náleží odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 2.600 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. září 2019

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu